

Megjelenik minden vasárnap és csütörtökön.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal:

Szabó Albert könyvnyomdájában Kézdi-Vásárhelyt; hova úgy a lap tartalmi részét illető közlemények, mint az előfizetések, hirdetések, nyilvántartási czikkék stb. intézendők.

NYilvántartási czikkék soronkint 10 kr-ért közöltetnek.

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Előfizetési árak:

Egy évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.
Külföldre 1 évre 8 frt — kr.
Egyes szám ára 6 kr.

Hirdetések díja:

minden egyhasábos garmond-sorért vagy annak térfogatáért 4 krajczár.
Ezenkívül minden beigtátsátnál 80 krajczár bélyeg-díj fizetendő.

Felhívás előfizetésre.

A „Székelyföld“ című politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi, hetenkint 2-szer megjelenő hirlapra a következő árakkal előfizetést nyitunk:

Egy évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre . . . 8 frt — kr.

Előfizetési pénzek bármely időben elfogadhatók.

Lapunk azon előfizetőit, kik előfizetéseikkel még hátralékban vannak, tisztelettel kérjük azoknak beküldésére.

Kérjük egyúttal t. előfizetőinket, szíveskedjenek előfizetéseiket minél előbb megújítani, hogy lapunk szétküldésében zavar ne forduljon elő.

A „Székelyföld“ kiadó-hivatala.

Iskolák és a székelység.

Kézdi-Vásárhely, 1888. jan. 28.

Kezdünk tudatára ébredni azon elvitázhatatlan igazságnak, hogy a hol a mivelődés eszközei hiányzanak, ott előhaladásról, boldogulásról szó sem lehet; kezdjük belátni, hogy az értelem az a világitó fáklya, melynek fényénél a megélhetés, sőt az anyagi előhaladás eszközei, tényezői is fellelhetők, megszereshetők. Nem reflektálunk jelenleg meggyénk népoktatástügyére. A népoktatás nálunk, ha e megyében a meglevő népiskolák

kellően felszereltetnének s a tanítóknak a fizetés kiadásának pontatlanságával nem kelene, hogy küzdjenek, a mi a közokt. miniszternek egy legújabb szigorú rendelete következtében bizonyára meg is fog szűnni: nyugodt lélekkel állítanók, hogy Magyarország bármely megyéjének népnevelése az ohajtott magaslatra, a kívánt színvonalra hamarabb el nem jutna, mint a miénk.

Hogy hiányok vannak e téren is, ki tagadná? de legalább vannak, ha nem is teljes felszereléssel, kellő számú népiskolák, melyeknek kifejlesztése csak lelkesültséget és egy kevés áldozatot kívánna; de középiskolák dolgában oly szegények vagyunk, hogy hazánkban hozzájuk hasonlókat csak Turóc, Árva, Csanád, Bereg és Kis-Küküllő megyék.

Méltó tehát a székelységnek s különösen Háromszék megyének fel-felajdulása, hogy középiskolák dolgában ott állunk, a hol ez előtt 50 esztendővel. Fiainkat most is más vármegyékbe kell küldetünk, ha taníttatni akarjuk, mint régen; de a költségeket a 4—5 hold föld nem bírja; a vasut hiánya nemcsak az ipar és kereskedelemre, de még fiaink taníttatására is bánítólag hat. Székely-Udvarhely és N-Enyed a menekülőhelyünk most is, mint volt hajdan, mert fiaink itt $\frac{1}{2}$ -ad rész költséggel tanulhatnak, mint a közelebb

fekvő Brassóban, — tehát a székelyek nem magyarosítják meg Brassót — de ez $\frac{1}{2}$ -ad előteremtése is a középirtokosnál csak egy fiura ha nagy nehezen kitelik, a többire nem; a többiek turják tovább az 1—2 hold földet, kinlódjanak, ha székelynek születtek; a székelyekről úgy is azt tartják, hogy megél a jég hátán is. De már kezdett nemcsak a jég, de még a száraz földön is gyakran kecskebukát hányni, s mielőtt nyaktörésre kerülne a dolog, szükséges volna e megyét középiskolával ellátni.

Szükséges volna pedig: Sepsiszentgyörgyön az ev. ref. algymnasiumnak főgymnasiummá fejlesztése s K.-Vásárhelyen egy főreáliskolának, vagy — s tán még inkább — egy katonai iskolának beállítása.

A sepsiszentgyörgyi algymnasiumnak főgymnasiummá fejlesztése, úgy látszik, fontos akadályokba ütközik, a mint azt a „Nemzet“ írja, mert a jelzett algymnasiumnak kibővítése az államra nagyobb terhet róna, mint a felekezetre, s akkor a törvény szerint ez iskolának állami jellegűnek kellene lenni, de ebbe a felekezet aligha beleegyezne. Itt tehát fontos okok, jelentékeny akadályok szólnak belé a dologba.

És Kézdi-Vásárhelyen? Itt üres lap áll a magas kormány rendelkezésére. Még a népoktatás csarnokai is kevés számban vannak

A „Székelyföld“ tárczája.

Allegoriák.

Irta Aphrodite.

A szerelem és a házasság egykor összetelálkoztak egy lakatlan erdei épületben, melyet Diana barátnőm rég nem választott vadászatai közben pihenőhelyül. Véletlenül ott sétálván Amor fiammal kézen fogva, az ablakon betekinténk. Ők, a bennlevők, minket nem láthatának. Szerelem szép ifju leány alakjában, Házasság szép ifju nőben vala megtestesülve. Mig ott időzünk, a következő párbeszéd keletkezett:

Szerelem: Mi az oka, kedves nénikém, hogy oly elhagyott és mégis bátran jön és megy a nagy világ területén, mindenkitől ohajtván, megbánva, megbántva, vadászva és egyszersmind kerülve, fiatalsága mégis megmarad, jogai érvényesek és törvényesek?

Házasság: Kedvesem, megfejem létezésem okát, szabadságom és kiváltságaimnak titkát. Halld tehát. Elhagynak azért, hogy megint felkeressenek. Szabad és bátor vagyok, mert birodalmam tág és korlátlan; de azért mindig van, a mi rabságomra emlékeztessen, mert néha, sőt gyakran, emberi gyarló szeszély, kálforma és balfogalmaknak kell alávetnem magamat, akár palotában, akár kunyhóban van szállásom, lakásom. Ohajtának, s ha már megvagyok: sohajtoznak, unatkoznak, lamentálnak, tehát bánják, hogy megnyertek. Sértenek azért, hogy megint kiengeszteljenek, s ha nem mutatkozom, keresnek, kergetnek,

üldöznek; mire hatalmukba ejtettek, megunván, kerülnek . . . és így tovább. De hűgöm, felel: hogy érzed magad, midőn távol vagy tőlem, mert szülő anyánk, a természet, egymás kedvéért alkotott minket; mióta megváltunk, miket tapasztaltál?

Szerelem: A természet volt törvényem s az ma is, de visszaéltek szabadságommal. Sokszor lábbal tapodtak, máskor egekig magasztaltak; voltam rabnő, királynő, koldusnő s így tovább folyt életem. Ha néha utunk veled összehoz, annál többször válik kétfelé. Lépjünk szerződésre, hogy egymással kezét fogva haladjunk a földi rögös uton, s akkor, némén, talán . . . boldog lesz az emberiség. Azonban, ha látjuk, tapasztaljuk, hogy jobb egymástól távol lenni, váljunk meg és menjen mindenik a maga útján. A végénél úgy is összetelálkozzunk.

Az erény és bűn, két férfi alakjában, sietve rohantak el egymás mellett a sétányon. Mindkettő ugyanegy szép hölgyet látszott keresni, s e közben csaknem összetűzték, egymást szinte leverték lábaikról, de a hölgy nem volt sehol a járőrök között. A közös csalódás és véletlen találkozás kissé lecsillapította kedélyüket és nyugodtabban lépdelték egymás mellett tovább, kölcsönös bocsánatkérés közben következőleg társalognak:

Erény: Bármint igyekszem előhaladni a versenytéren, melynek neve élet, mindig előtem lábatlankodol; sem tehetségem, sem szellemem, sem rangom, sem szépségem, és mégis a legtöbb nő melletted engem észre sem vesz.

Bűn: Mert gyáva, félénk, más szóval szerény és őszinte vagy és még mielőtt beszélni kezdenél, már egész lelkedet kitarád pilantásaiddal, magatartásoddal boldog és boldogtalan előtt.

Erény: És vajon mi titkolni valóm legyen?

Bűn: Szegény bolond! Épp ez az, mit balsorsnak neveznek az emberek. Kövessél engemet és eléred célodat.

Erény: Legyek bolond, gyáva, szerencsétlen, gunyoljon a világ és te, de azért nem cseréllem el veled öntudatomat.

Barátság és Gyűlölet, az egyik derék ifju, a másik vén roue, a kártyaasztalnál összekocoztak.

Barátság: Mi lett, öreg? Hisz én nem vagyok uadban.

Gyűlölet: Pusztulj szemeim elől, különben lánczra veretlek.

Barátság: Én meg kitartással e lánczokat megsemmisítem.

Gyűlölet: Átkozott! Hej, rendörök, ide!

Barátság: Jöjjetek csak, hisz úgy is szükségetek van reám.

Körülnéz, de sehol senki sem mutatkozik.

Gyűlölet: Hol az igazságszolgáltatás, midőn ily tekintélyeknek sem hódol a misera plebs?

Barátság: Mert az igazság bekötött szemmel is látja, hogy te vagy a sértő, én a sértett.

Gyűlölet: Légy átkozott tehát; menj, de szemem elébe ne kerülj.

Barátság: Ne félj, mert hol te vagy, ott én nem lehetek; átkod pedig te rád hull vissza.

képviselve, s ezek is felszeretlenek, mert a közs. iskolák a czélszerűtlen iskolai helyiségekkel kinlódnak; a fiu-felsőnépiskola, bár többször volt megígérve, a szükséges tanmühelylyel nincsen ellátva; annál kevésbé van középiskola. És így e nép el van hagyatva. Küzd a megélhetéssel, s félő, hogy a küzdelemben elbukik. Azért kellene ide egy sok stipendiumokkal összekapcsolt, ellátott főreáliskola. Székely-Udvarhely panaszkodik, hogy a kormány az ott levő főreáliskolát kellően nem segíyezi; a kormánykörök pedig felhozzák, hogy ott az iskola néptelen. De hogy is legyen népes, mikor ott 3 középiskola van, u. m. két főgymnasium és egy főreáliskola? Mi szükség van tehát ott a főreáliskolára? Egy helyre összpontosítani anynyi középiskolát s aztán azt kívánni, hogy mindenik népes legyen, tulvörmes reményre mutat. Nem is lesz s nem is lehet ily körülmények között az udvarhelyi főreáliskola soha népes. Hozza a magas kormány Kézdi-Vásárhelyre, s e vidék, főleg ha stipendiumok is lesznek, ad bőven tanulót a főreáliskolának, s a főreáliskola ad megélhetési módot e szegény, maholnap magát fentartani alig tudó nép kezébe.

Vagy ha a főreáliskola semmikép ide át nem helyezhető, mi alkuszunk, mi nem vagyunk szászok, adjon a magas kormány, illetőleg állítsa vissza e városnak és vidékének a katonai iskolát. Ezzel tán még több jót tenne, mint a főreáliskolával.

A katonai iskolára e nép büszkén gondol vissza; természete vonzza e pályára, s midőn tisztekre amugy is szükség van, midőn örökös a panasz, hogy a magyar ifjúság nem foglalja s nem akarja elfoglalni a hadseregben az őt megillető helyet, nem állami érdek-e olyan helyen állítani egy katonai iskolát, hol az itt tanulás a népnek mintegy vele született vágya?

Népünknek a megélhetéssel kétségbeesetten kell küzdeni; az államterhek növekednek, az adóképeség csökken, s az eredmény az elbukás és kivándorlás. A vidék a csekély gabonaterméséből az alászállott gabona-árak miatt nem képes magát fentartani; a város nagy részben ipart üz, de a változott viszonyok miatt az iparcikknek nincs piacza s városunk első iparosmesterei a bukás szélén állnak, mivel az iparcikkeket egymásra kényszerítik, mert a segédeknek — kik különben is be vannak adósodva — dolgot kell adni s az elkészült iparcikk raktáron állnak, holt tőkét képeznek.

Még ha városunkban egy iparcsarnok volna, tán az ipar egymagára is fentartaná e népet, de így, a nélkül, hogy más pályák is ne nyiljanak, soká nem viheti. E népet pedig elhagyni nem szabad; tiltja hazánk érdeke; ezt itt a határszálen a kultura áldása fogja visszaadni önmagának, megerősíteni a hazának. Kérjük azért a magas kormányt, hogy ha Sz.-Udvarhelyen néptelen a főreáliskola, a mint hogy az nem is lehet másképen, kegyeskedjék ez iskolát Kézdi-Vásárhelyre áthelyezni; vagy ha annak ott még élet van ígérve, adjon nekünk egy katonai iskolát; ez kevesebb költségbe kerül s mi mégis ki leszünk elgítve.

(m-s.)

SZEMLE.

A képviselőház jan. 24-iki ülésében a költségvetés általános tárgyalása bevégeződött. A kormány-nak óriási többsége volt, mert 215 szavazott a költségvetés mellett, 115 ellene. Ezután megkezdett a részletes tárgyalása az egyes minisztériumok költségvetéseinek; a belügyminisztérium költségvetése részleteiben is elfogadtattott. A miniszterelnöki költségvetésnél Irányi Dániel a miniszterelnök 32 ezer frt fizetéséből 8 ezeret törölni kívánt; a többség nem egyezett bele.

Ugron Gábor felállott s kívánta, hogy a min. elnök terjessze elő a miniszterek eskümintájának szövegét, hogy nem foglaltatik-e abban valami alkotmány-ellenes. A miniszterelnök megbotránkozott Ugron kívánságán, mert mint mondta, ebben a megelőző miniszterek ellen is roppant vád foglaltatik. Ha az eskümintában alkotmányellenes volna, akkor ő is alkotmányellenes dolgra esküdött volna, ezt pedig visszautasítja.

Ugyanezen ülésben elfogadtattott a rendkívüli fegyvergyakorlatokról szóló törvényjavaslat is. Ennél egy kis közjogi vita támadt. Az ellenzék hibáztatja a kormányt, hogy a nélkül, hogy az országgyűlés határozott volna, hogy a honvédség minő fegyverrel láttassék el, a delegáció határozatát erre is kiterjesztették. Többek hozzászólása után Tisza azt mondta, hogy a delegáció határozatainak érvényessége és végrehajtása nem függhet a parlamentek külön jóváhagyásától, ennek semmi nyoma sincs közjogunkban.

A szeszdó-reform. A szeszdó-törvényjavaslatra vonatkozólag abban állapodtak meg a legutóbbi bécsi értekezletek alkalmával a monarchia két államának pénzügyminiszterei, hogy egyidejűleg fogják a törvényjavaslatot törvényhozási tárgyalás alá terjeszteni. Minthogy az osztrák birodalmi tanács csak e héten ül össze, a magyar pénzügyminiszter még nem nyújthatta e megállapodás folytán mindaddig be a törvényjavaslatot, azonban pár nap múlva, mindenesetre még e hó vége előtt, ugy Budapest, mint Bécsben be fog terjeszteni e kiváló fontosságú javaslat.

Söradó-visszatérítés. A magyar és az osztrák kormányok — a szeszdó-törvényjavaslattal egyidejűleg — legközelebb törvényjavaslatot fognak a söradó visszatérítésére vonatkozó törvényes intézkedések módosítása iránt is a törvényhozások elé terjeszteni. E törvényjavaslat értelmében jövőre a kivitelnél a sör foktartalmához képest fokozatosan emelkedő összeg fog adóvisszatérítés fejében az exporteurnek visszafizettetni. Ez intézkedés által a söripar lényeges, a kivitelt előmozdító kedvezményt nyer.

Orosz barátkozás. Az orosz sajtóban egyre süröbben kezdik hangoztatni annak szükségességét, hogy Ausztria-Magyarország kibéküljön Oroszországgal. Most egyszerre két hírlapi nyilatkozat van előttünk, melyek ez orosz vágnak adnak kifejezést. Egy orosznak Párisból a Novoje Vremjához érkezett levele értelmében az orosz-osztrák-magyar kiegyezés nem tartozik a lehetetlenségek közé. Oroszország célja csak a Feketetenger felétlen bírása lehet s így Ausztria-Magyarországnak Szaloniki felé való előnyomulását nyugodtan nézheti. Oroszországnak Európa nyugati részeiben semmi érdeke sincs. A Novoje Vremja hozzáteszi még: „mi nemcsak a Feketetengert, hanem a szláv népek rokonszenvét is kell hogy bírjuk.“ A czárnak a moszkvai főkörmányzóhoz intézett levelére vonatkozólag a következőket jegyzi meg a Ruszkij Kurjer: Oroszország a békét akarja és ennél fogva mindaddig nem fog nyugodni, míg a hármas szövetség fel nem oszlik. E szövetség helyébe Oroszország, Ausztria-Magyarország, Szerbia, Bulgária, Montenegró és Románia szövetségének kell létesülnie, Francoziaország hozzájárulásával megerősítve.

Közös bajaink.

Kézdi-Vásárhely, 1888. január 24.

(Vége.)

Mintha csak ez nem volna elég a kormánynak, mintha nem telt volna meg a pohár, melyet halálos ellenségünk készített: egyre nyugtalankodnak s a sz. polgártársaink is a Kánaán tejjel-mézszel folyó földjén. Azt kell hinnünk, hogy a test részei hadat izentek a főnek, mi ha igaz, nem lesz helyes logika, mert végzetes körülmények között is több életet remél a fő, mint a test más részei. A ki Meltz országgyűlési képviselő beszédére vigyázott, meg kellett győződnie azokról, miket szász szomszédaink elégedetlenségéről mondunk. A királyföldi szászok elnyomásáról szól; szász

egyetem, iskola után sovárog; csak arról nem szolt még, hogy legyen a törvénykezés is szász nyelven, szívja a magyar véren nevelt ifjúság a flandrian apostolok által a külföldről ide kolportált szokásokat, elveket magába.

Ez több, mint ábránd; ki ezzel egyetért, az nemzetünk s a közbéke ellen tör; méltó a halálra épen úgy, mint a ki a magyar állameszme általánosítását akadályozza. Hiszen ama propositiók, mik a testvérülést megteremthetik, majd a függetlenség, szabadság, egyenlőség s egyebek, anynyira általánosok ma Szt. István birodalmában, hogy józan logika mellett többre aspirálni vakmerőség, tulzás.

A nemzet, mely józan belátásu kormánya által igazsággal, elfogulatlanul hat lefelé a nép rétegébe, erős lélekkel van azon, hogy a műveltebb nyugoti államok példájára haladjon előre. Erdelkeinket bátran védelmezi; azon van, hogy a hazában az egyforma kötelezettségek és jogok mellett a béke olajága viruljon mindenütt, hogy a nemzeti egység erősbüljön s együttes tekintélyünk csorbát ne szenvedjen; szóval, hogy elérhessük valahára a megérdemelt jövőt, melyre életrevalóságunknál fogva mindig bizton számíthatunk.

Azért is, hogy a béke, közös boldogulhatásunknak e fundamentuma, tartós legyen, idegen ajku polgártársaink iránt nemzetünk bőkezű áldozatot hozott, felruházta őket a szükségességek, szívéhez emelte; ugy szereti, mint édes gyermekeit. Haladásuk lehetővé tétele végett nagy költséggel iskolákat állítottatott, ügyös intézkedések által elősegítette az élhetésben; mégis a gyermek rossz, halálansága lépten-nyomon érezhető; s ha olykor, mint most is, kiüti a szeg a fejét a zsákból, érdem-elismerést, legkivált midőn a hajótörést szenvedett tervek után újabb tüzelmeken törí a fejét?

Ily körülmények között nem kis fáradságába kerül a kormánynak az állam hajóját az ide-oda csapkodó szelek, ármánykodások ellen megvédeni. Igazi praedestinált lélek kell ahhoz, hogy a kormányzás igazságos legyen s ősi alkotmányunk, mely a nemzet minden individuumának öntudatához van növe, csorbát ne szenvedjen. Okunk van ezt mondani, mert ha elégedetlenkedő idegen ajku polgártársainktól perczre el is tekintenénk, akkor is kényesek maradnak a viszonyok az ellenzék jogosulatlan magatartása, kapkodása miatt. A piros bársonyszék nem szűnik meg hódítani; szédit, mint a kárbunkulus-szem, a szépmetszésű biboros ajak; aztán a conservatismus hangra kel, veri a szebbnél szebb trillákat, türelemre edzi a nemzet figyelmét a mesterileg kiesztergályozott mondatokkal.

Ime, midőn idegen ajku polgártársaink benső ellenszenvét, nyughatatlanságát, majd az ellenzék gancsoskodását, alapos bizonyítékot nélkülöző eloquentiáját tekintjük, föl kellene adni reményeinket egy jobb jövő iránt; de mindaddig, míg értelmes kormányunk a jól megvert uton fog haladni, a nemzet cultivatója, boldogságáért lelkesedni tud: megjedni nincs okunk. Erős reményünk van az iránt, hogy a nemzet minden akadály daczára is olyan niveaura fog emelkedni, a minő évekkel ezelőtt a Tisza Kálmán teremő esze és politikájához lettek kötve.

Zernyei.

A meghülésről.*

Irta: Dr. Tisch Mór.

Igen sokan vannak, kik a meghülést figyelembe sem véve, azt valamely könnyű bántalomnak tartják, különösen ha csak náthában nyilvánul, mely ha idültté válik, súlyos betegségeket vonhat maga után. Így gyakran tapasztalhatjuk csecsemőknél, kiket egyszerűen meghítve, náthát kapnak, hogy e figyelemre sem méltott csekély baj pár nap múlva s a kellő orvosi segély mellőzésével könnyen hörghurutta és később tüdőlobbá fejlődhetvén, a baj végzetessé válhatik. De mi is az a meghülés? Nem-e meghülés, ha valaki ködös időben az ablakon kihajlik és utána náthát kap, ha valaki meleg szobából hevültén a hideg szélbe kimegy és rekedt lesz, vagy ha valaki egy hűzagos ablak közelében olvas és másnap a fejét forgatni vagy a karját emelni nem bírja. És nem

* Mutatvány a „Házi Közlöny“ ozimú folyóiratból.

meghülés viszi-e sirba azokat a virágzó ifjú leányokat, kik a farsangi bálók heves tánczai közepette egy pohár vizet isznak, figyelmen kívül hagyva a mamák és jóakarók intelmeit, azokat, kiket tavasszal a Tátrában, ősszel Tírolban, télen Nizzában, a következő tavasszal pedig már csak a temetőben találunk?

E példákat senki sem tagadhatja, de azért magához a kérdéshez sok szó fér.

A meghülés miutnán kiderítésére a tudósok eleget buvárkodtak. Újabb időben kimutatták, hogy a nátha vagy a meghülés tulajdonképp apró szervezeteknek, az úgynevezett bakteriumoknak a közbenjárása folytán, fertőzés útján keletkezik; és ez el is van fogadva, mert vegyük csak pl. a náthát, a legegyszerűbb bajt. Gyakran megtörténik, hogy a család valamelyik tagja, még pedig határozottan meghülésből eredőleg náthás lesz, és néhány nap múlva náthás az egész család, a nélkül, hogy a többiek is meghültek volna és így ez esetben valami átvitel következtében terjedt tovább a betegség, mely módját a továbbterjedésnek hajlandóbbak is vagyunk manapság elfogadni nemcsak a nátha, hanem egyéb bántalmakra nézve is s így többek közt magára a tudóslabra nézve is.

Igaz, hogy a meghülés okát nem a külső körülményekben kell keresnünk, hanem az egészségben; és ha ebben keressük az okot, akkor megtaláljuk az úgynevezett dispositiót. Bizonyos hidegben bizonyos betegségek fejlődnek. Ez a hideg ingerképen hat és első sorban az ingerek behatásából erednek a káros következmények. De az ingerhez lassan hozzá lehet szokni az által, ha mérsékelt behatásuknak többször tesszük ki magunkat.

Ezen alapszik az, a mit a hideggel szemben elkenyveztetésnek és viszont edzésnek szoktunk nevezni.

A ki tehát a hideg behatásához okszerű ruházódás, fűtés, fürdés stb. által hozzászokott, az e tekintetben önállóbb; kevésbé van kitéve a meghülés veszélyének, mint az, a ki úgy ruházatban, mint a hőmérsékében melegen szokta testét tartani.

Ebben rejlik a meghülésre való hajlam, melyben jelentékeny része van első sorban a ruházatnak, mely legjobb fegyverünk a hideg ellen.

A ruházat a testünkől kisugárzó meleget egy időre a test közelében visszatartja, úgy, hogy a testből kisugárzó melegnek egy része a ruhában marad, másik része pedig hol gyorsabban, hol lassabban áthat a ruhán és ennek felszínéről sugárzás útján tovább terjed. Az egyes szöveteknek vízfelszívó és elpárologtató képessége igen különböző. A vászon leggyorsabban szívja fel és leggyorsabban bocsátja el a nedvességet, azért az ember már ösztönszerűleg e szövetet használja felhőnműnek.

Nagyon előmozdítja a meghülési megbetegedéseket a fűtéssel való visszaélés. Így például, ha a lakás tulságos nagy, rendszeren azt teszik, hogy tekintve a fűtés költséges voltát, néhány szobát fűtetlen hagyják, a minék az a következménye, hogy a lakásban járó-kelő családtagok a legkülönbözőbb hőmérsékletnek vannak kitéve; vagy azt teszik, hogy nyitva hagyják az egész lakást és az egészet egy kályha fűti, a mely esetben a kályha közelében majd megfűlnek, az utolsó szobában meg vacognak. Az ilyen fűtés olcsó ugyan, de mellette az egészségre kockára van téve s így annál drágább lesz.

A szellőztetésnél óvatosságnak kell lennünk. A léghez az általánosan nagy ártalomnak van elismerve. A léghez az általánosan nagy ártalomnak van elismerve. A léghez az általánosan nagy ártalomnak van elismerve. A léghez az általánosan nagy ártalomnak van elismerve.

Kerülnünk kell tehát testünknek hirtelen és eme feloldali lehűtését; de azért a léghez az általánosan nagy ártalomnak van elismerve. A léghez az általánosan nagy ártalomnak van elismerve.

A hűlés elleni védelem: a test edzése hideg vízzel és ha csekély fokú a hűlés, úgy a gőzfürdőnek használatát, de különösen a meghült résznek masszázsolása jó befolyással lehet.

V i d é k.

Kovácszna, 1888. jan. 22.

(Tillérestély Kovácsznán.)

Folyó évi január 21-én (szombaton) újabb fillérestély rendeztetett.

Már előre nagy híre volt, hogy a kaszinó javára tánczozal egybekötött oly fillérestély rendeztetik, mely az eddigieket népszerűsége felül fogja mulni.

A feltevése nagyon alapos volt, mert midőn a rendezés élén Deák Domokosné ő nagysága házi asszony és a közkedvességű Gazda Emma házi kisasszony neve brillírozott: akkor a kedvező siker minálunk biztosra volt tehető.

Amde a balszerencse közbe dobta magát és a kedvező sikert kockáztatta.

A zenészek már előre farsangi multságokra a vidékre lévén elszegődve, a rendezőség nagy áron sem lett volna képes muzsikust előteremteni.

Igy történt aztán, hogy a 21-iki fillérestély, melyhez már előre oly rózsás remények voltak fűződve, szűkkörűvé vált.

De azért a jó kedv és élénkség nem hiányzott: a háziasszony és kisasszony ügykeztek a zene hiányát kedves társalgásuk által pótolni.

A kaszinó javára 8 frt maradt meg mint tiszta jövedelem, melyhez felülfizetéssel járultak: Dobay Jánosné, Deák Domokosné ő nagyságaik, Hollaky Attila, Perényi Ferencz és Csia György urak

Y.

Kovácszna, 1888. január 22.

(Az orbai fiók veres kereszt egyület közgyűlése.)

Az orbai fiók veres kereszt egyület 1887. évi működéséről beszámolóját e hó 17-én összehívott közgyűlésben tartotta meg.

Hollaky Attila főszolgabíró és együleti elnök csinos beszéddel, mely éljenzéssel fogadtatott, a gyűlést megnyitván, sorrend szerint előterjesztette a Gál Domokosné mint együleti pénztáros által igen korrektül és csinosan kidolgozott 1887. évi számadást.

A Csia György és Bresztovszki Ödönne személyében kiküldött számvizsgáló bizottság a számadást a közgyűlés színe előtt megvizsgálván, helyesnek találta, mit a közgyűlés is elfogadott, a csinosan összeállított számadást pedig jókönyvileg köszönetet szavazott és a felmentvényt számára megadni határozta.

Ezen számadás szerint a bevételi összeg 571 frt 48 krt teszen; a kiadási főösszeg szintén 571 frt 48 krt lett kimutatva, melyben a takarékpénztárban elhelyezett 420 frt 2 kr tüke is bennfoglaltatik.

A pénztári készlet 30 frt 66 krt rug. Előterjesztetett a „Genfi Conventio“ Molnár Viktortól, melyet a magyar szent korona veres kereszt egylete központi igazgatósága küldött meg Budapestre.

A remek művet a gyűlés tisztelettel fogadván, tanulmányozás és jelentéstétel végett kiadta Csia együleti tagnak és a könyv árát (80 krt) a pénztárból kiutalta.

Bemutatja elnöklő főszolgabíró az prszágos veres kereszt egyület gyűlésében Budapesten 1887. november havában felvett jegyzőkönyvről leküldött könyveskét, mely olvasás végett szintén kiadott Tornyai Lipótné együleti tagnak.

Több tárgy nem lévén, a gyűlés berekesztetett és az elnök meleg hangon ajánlotta, hogy a beállott új esztendőben az eddighez hasonló buzgalommal igyekezzenek az egyület tagjai ezen szent ügynek helyben és vidéken mentől több pártfogót szerezni, mert csak így remélhetik, hogy a Kézdi-Vásárhelyt fennálló és e vidékre annyira előnyös „Rudolf“-kórház továbbra is fentartja magát.

Mielőtt tudósítasomat bezárnám, örömmel jegyzem meg, hogy Kovácszna község képviselő-testülete az orbai fiók veres kereszt együletnek tiz tag által hat jóven keresztül 10—10 frt díj mellett tagjává lenni határozta Cs. Gy. indítványa folytán. Gratulálunk a jóra törekvő és követésre méltó szép határozathoz!

Y.

Különfélék.

— Lönhart Ferencz erdélyi püspök ismét szép jeleit adta játékosnagyságának. Mintegy két ezer forintot adományozott egyházi és iskolai célokra, melyből 25 frtot a nyújtódi plebániának, 40 frtot a kézdívásárhelyi oltár-egyletnek juttatott.

— Időjárásunk. Az oly hosszú ideig tartott dermesztő hideg végre engedni kezdett. Enyhe napok álltak be. Nappal olvad és éjjel fagy. Ha így tart az idő, remélhető, hogy a roppant mennyiségű hótömeg nagyobb vizáradásokat fog előidézni.

— Álarozos-bál. A háromszékmegyei »Erzsébet« árvaléány-nevelő intézet Kézdi-Vásárhelyt 1888. február 4-én a tanácsház dísztermében álarozos-bált rendez. A rendező-bizottság: Szöcs Józsefné sz. Balog Anna, ifj. Kovács Dániel, elnökök. Barosa Miklós, Benkő Gyula, Benkő István, Bándy István, Csizsár Sándor, Dobay János, Erdélyi Károly, Fejér Antal, Jancsó István, Kocsis Király János, Nagy Károly, dr. Sinkovics Aurél, Szentiványi József, Szentiványi Kázmér, Vajna Károly, Balogh Jánosné, Benkő Mari, Dávid Nina, ifj. Dézsi Bálintné, Fejér Kata, Kovács Jánosné, Kovács Károlyné, Nagy Györgyné, Nagy Lajosné, Székely Jánosné, Székely Málvin, Szöcs Etelek, id. Tóth Istváné, Török Bálintné, Welnreiter Jánosné. Belépti díj személyenkint 1 frt. Kezdeté 8 órakor. Jegyek előre válthatók Fejér Lukács együleti pénztáros ur kereskedésében. Jelmezek Beczman Károlina k. a-nál kaphatók.

— Öngyilkosság. Pávai Mátyás Albert kolozsvári távirász főtiszt vasárnap Brassóban főbe lőtte magát. Minthogy azonban a golyó nem okozott rögtön halált, elment a vasuti állomáshoz, annak közelében a síre feküdt s a robogó vonat elgázolta. A 38 éves férfi nagy elszántságát hosszas betegsége okozta. Nyugodjék csendesen!

— Rác Dániel kézdívásárhelyi erdőfelügyelő ismert bűnügyében a kir. tábla már határozott s az első bíróság ítéletét megváltoztatva, vádlottat teljesen felmentette. Kézdi-Vásárhely város közönsége — mely az első ítélet meghozatalánál is annyi rokonszenvet tanúsított a szerencsétlen vádlott iránt, ki a város vagyonát védelmezve, egy ember életét oltotta ki — örömmel vette a fölmentés híreit.

— A medve. Két oszoldai legény mult szerdán felment az erdőre egy szekér fiáért. Megrakták a szekeret s épen indulni készültek hazafelé, midőn egyik legény egy csatlófával akarván a felrakott fát megerősíteni, fejszéjét kezébe véve, bement az erdőbe, hogy alkalmas fát vágjon. A mint egy ledült óriási törzsön keresztüllépett, egy medve lépett elébe, mely épen benn a sűrű bozótban tanhyózott. A vad, feldühödve, hogy nyugalmában zavartatik, nekirohant a szegény embernek, kegyetlenül „meggyomrástta“, úgy, hogy a legénynek karja, lába eltörtött bele; aztán, mint a ki jól végezte dolgát, csendesen visszatért barlangjába. Az összemarcangolt legény állapota veszélyes, de nem reménytelen.

RÖVID HIREK.

32 ház jutott Szeged város birtokába. Tulajdonosaik az államkölcsönöket nem tudták megfizetni, az árverésen az épületekért még az államkölcsönt biztosító összeget sem adták meg, s így, mint jótálló, a város kellett, hogy megvegye azokat. A 32 ház összesen 171,200 frt államkölcsön teher van. — Farkas helyett embert lőtt a szamosvölgyi vasut éjjeli őre, Gergely Samu, a décsi állomáson. — A pápa a napokban nagy ünnepélyek között avatta szentté Monforti Graguon Lajost, a „Szentlélek és a bölcsesség leányai“ hittérítő társaság megalapítóját. — Danielik János, az egykor nagy szerepet játszott püspök, hétfőn reggel Egerben, hol a hatvanas évek vége óta visszavonulva élt, hosszas betegség után meghalt. — 175 öngyilkosság történt 1886-ban Budapesten. Az öngyilkos férfiak legnagyobb része nőten, a nők nagy része cseléd. A férfiak többnyire pisztollyal és kőtéllal vetnek véget életüknek, a nők a mérget keresik. — Új két-krajcáros szivart készítenek az osztrák dohánygyárakban. Hogy lesz-e belőle nekünk is részünk, azt még nem tudni. — Megfagyott a keresztfán. Egy szegény kéményseprő Dévaványán késő este indult a tanyákra kéményt tisztogatni; a határban levő nagy kereszt körül két farkas megtámadta. A kéményseprő a kereszt nyakára menekült, s a szerencsétlen reggel a keresztfán megfagyva találták. — Az olasz nép nagy tisztelője lehet a fényes cipőknek. Most Milanóban akadt egy gazdag vállalkozó, a ki egy óriási termet bérlet 4000 líráért, melyben egyenruhás, számozott fiuk fogják fényesíteni a járó-kelők lábbelijét. — Angliában veszélyesnek tartják a parkettet s szőnyegeken kezdnek tánczolni. A bál meghevőkon külön hirdetik, hogy „ma este szőnyegen tánczolnak“. — Egy máramarosi tutajos egy kiszolgált káplárral együtt találta a feleségét, a mint ártatlanul csevegtek. Megölette feleségét, megcsókolta és a csók alatt leharapta az ajakát, hogy ne szeresse az övét senki. A törvényszék hathavi börtönrre ítélte; a kir. tábla azonban kétévi fegyházra változtatta büntetését. — Aradon hat gyönyörű kinostári birtokot adnak el jövő hó 13-án nyilvános árverésen. — 26-on fekszenek a nagyszabeni kórházban, kiknek tagjai kisebb-nagyobb mértékben meg vannak fagyva. — Befagyott újság. Egy pármai újság egyik közelebbi számának homlokán ez áll: „T. közönség! Lapunk tegnapi száma a nagy hideg miatt nem jelent meg. — Tower amerikai városban egy szegény emberek számára épített szállóházban tűz ütött ki, mely az egész épületet porrá égette. A házban volt 40 ember közül csak 15-öt lehetett megmenteni, ezek közül is többen elpusztultak a nagy hidegben, mert félig meztelenül kerültek az utcára. — Nagy az éhínség Görögben. Sok ember szenved a pellagrában, mely betegség az idegeket támadja meg s a szellemi erőket is tönkre teszi. — A szerb király a belgrádi akadémikusok üdvözlő küldöttségét előtt kijelentette, hogy jövőre az akadémiát saját pénztárából évi 10,000 dénárral fogja segélyezni. — Felrobbant a Pozsonytól nem messze, Zurány falucska mellett levő dinamit- és meganit-gyár egy része folyó hó 23-án este. Három munkásleány meghalt, 20 súlyosan megsérült. — A Segítség-album jövedelméből eddig 47,000 frtot küldöttek a tűzkárosultaknak. A nép-ünnep 9700 frt tiszta hasznót eredményezett. — Szillen (Sopronm.) Sz. Jánosnének egy kétélyű, kéthátú, négyvállú és négy lábú csodagyermek született, a ki születése után egy óra múlva meghalt. — Kolozsvárt az orsz. közegészségi egyesület felhívására előértekezlet volt, mely kimondta,

hogy Kolozsvártt közegészségi osztály megalakítása szükséges és február első napjaira alakulógyűlés egybehívását elhatározta. — A torokpenész pusztit Darázsfalván, Pozsonymegyében, még pedig olyan nagy mértékben, hogy már 40 gyermek esett áldozatul.

Közgazdaság.

Magyar iparczikk aránylag rövid idő alatt még nem terjedt el, mint az általános kedveltségű Lenck-kávé, mely már mindenünnen kezd ki-szorítani a külföldi pótkávét, melyekért eddig évenként kétmillió forint magyar pénz vándorolt ki. Már az utóbbi körülmény is megérdemelné, hogy háziasszonyaink e hazai gyártmányt felkarolják; de e mellett ajánlja még e Lenck-kávét kitűnő minősége is, hogy t. i. illatot ad a kávénak s jól fest. Ajánljuk lapunk mai számának Lenck-hirdetését háziasszonyaink s az üzletvilág b. figyelmébe.

A „Házi Közlöny” második száma is megjelent, gondos, figyelmes szerkesztésben. Minden során meglátszik, hogy szakavatott toll vezeti a lap szerkesztését és hogy az igazán házagpótló minden családban, a melyet a legjobb lélekkel aján-lunk. Cikkei a fővárosi lapok előtt is feltűnést keltenek és nem egy reprodukált már belőle mut-atványt. A második szám méltán sorakozik az elsőhöz tartalmas, magvas dolgaival, szép, a szö-veghez alkalmazott képeivel és csinos kiállításá-val együtt. E lap mindent felölel, a mit az egész-ségügy, közgazdaság rejt magában s behatóan foglalkozik az újabb tapasztalatokkal, tanulmá-nyokkal és hasznos tudnivalókkal. Megjelenik Aradon Gyulai István kiadásában.

A „The Gresham” életbiztosító társaság Londonban. Előttünk fekszik ezen biztosító társaságnak 1887. június 30-án befejezett 39-ik üzletévi jelentése, mely az 1887. november 29-én tartott rendes köz-gyűlésen a részvényesek elé terjesztetett, melyből a következő főmomentumokat vesszük át. A le-folyt év eredménye rendkívül kedvező volt. En-nek folyama alatt 6124 biztosítási ajánlat nyuj-tatott be 58,038,225 frank értékben, s ebből 5448 ajánlat 48,901,000 frank biztosítási összeg fogad-tatott el, melyekről a megfelelő mennyiségű kötvények ki is állítottak. A jutalék bevétel, a vissz-biztosításokra kiadott összeg levonásával, 14 mil-lió 779,357-61 frankra rugott, melyben az első biz-tosítási év 1,735,753-44 frank jutaléka is bennfog-laltatik. A mérleg kamatszámolója 3,899,035-52 frankra rugott, s a jutalékbevétel hozzáadásával a társaság évi bevételét 18,678,393-10 frankra emelte. Az év folyama alatt a társaság által kifizetésre utalványozott életbiztosítási kötvény kö-vetelések 7,038,706-46 frankra rugtak. A kifizá-sítási és vegyes biztosítási szerződések stb. köve-telései, melyek határideje lejárt, 2,597,392-29 frankot tett ki. Kötvények visszavásárlására 1,092,257-71 frank adatott ki. A biztosítási és já-radék-alap 3,350,230-10 frankkal emelkedett. A követelések főösszege az üzletév végén 97 millió 872,238-56 frankra rugott. Tőkebefektetések: 207,523-95 frank az angol kormánynál értéke-sítve, 1,220,697-92 frank az indiai és telepítvényi kormányoknál biztonságban, 15,049,988-54 frank idegen államértékekben, 2,609,700-73 frank vas-ut-részvények, elsőbbségek és kötvényekben, 38 millió 837,238-64 frank vasuti és más adóslevelek-ben, 16,008,956-87 frank háztulajdonokban, me-lyek között Bécsben és Budapesten is vannak a társulatnak hazai, 9,023,158-03 frank jelzálogban és különféle értékben 14,914,971-88 frank.

Hivatalos árfolyamok a budapesti áru- és értéktőzsdén, 1888. január 27-én.

Magyar aranyjádék 6%	—
Magyar aranyjádék 4%	97.40
Magy. papirjádék 5%	83.90
Magyar vasuti kölcsön	148.50
M. keleti vasuti államkötv. I. kibocs.	94.25
M. keleti vasuti államkötv. II. kibocs.	124.50
M. keleti vasuti államkötv. III.	110.50
Magyar földtehermentesítési kötvény	104.—
M. földtehermentesit. kötv. záradékkal	103.75
Temes-bánáti földteherm. kötvény	103.50
Temes-bánáti földt. kötv. záradékkal	103.50
Erdélyi földtehermentesítési kötvény	104.—
Horvát-szlavon földteherment. kötv.	—
Magyar szőlődézmá-váltási kötvény	99.50
Magyar nyeremény-sorsjegykölcsön	118.50
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy	123.—
Osztrák járadék papirban	78.60
Osztrák járadék ezüstben	80.50
Osztrák járadék aranyban	110.—
1860. államsorsjegyek	136.—
Osztrák-magyar bankrészvény	865.—
Magyar hitelbank-részvény	278.—
Osztrák hitelintézet-részvény	269.60
Ezüst	—
Cs. és kir. arany	5.98

20 frankos arany	10.—
Német birodalmi márka	62.10
London (2 havi váltókért)	126.50
20 márka arany	12.41

Piaczi árak

Kézdí-Vásárhelytt, január 27-én.

Buza (tisztá)	hektóliterenkint	5 frt 30 kr
„ (elegy)	„	4 frt 40 kr
Rozs (tisztá)	„	3 frt 30 kr
„ (elegy)	„	— frt — kr
Arpa (tisztá)	„	3 frt 20 kr
„ (elegy)	„	— frt — kr
Zab	„	1 frt 90 kr
Törökbuza	„	4 frt 50 kr
Kása (köles)	hektóliterenkint	9 frt — kr
„ (árpa)	„	24 frt — kr
Borsó	„	5 frt — kr
Lencse	„	9 frt — kr
Fuszulyka	„	5 frt — kr
Pityóka (legszebb)	„	1 frt — kr
Marhahús	kilogr.-kint	— frt 28 kr
Disznóhús	„	— frt 40 kr
Juh-hús	„	— frt — kr
Szalonna	„	— frt 64 kr
Faggyu (nyers)	„	— frt 20 kr

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

Ifj. Dobay János.

KIADÓ LAKÁS.

A piacz-soron egy kettős szoba, kamara és pincze, külön nyári konyha, udvar- és kuttal ellátva (családos embernek igen alkalmas), az 1888. év Szent-György napjától haszonbérbe kiadandó. Értekezhetni lapunk kiadóhiva-talánál.

Szám 3017. k. v.
1887.

Hirdetmény.

Alólirott városi tanács által közzé tétetik, miszerint a Bereczk város tulajdonát képező ugynevezett kapitányi lak, beltelek 2 hold 329, □ öl területtel, rajta lévő 7 szobájú cserepes kőház és egy cserepes kőistálló alatta lévő szinnel, körülötte jó állapotban

lévő deszkakertekkel és gyümölcsösökkel, a vá-rosi tanács háznál folyó évi február 19-én örök áron el fog adatni.

Valamint ugyan Bereczk város tulajdonát képező Ojtozban fekvő 1 drb 16 öles hosszú, 1 drb 13 öles hosszú és egy darab 10 öles hosszú raktár, csűrök külön-külön törvényes árverés rendjén a helyszínén ugyanezen évi február 26-án el fognak adatni.

A feltételek megtekinthetők a városi ta-nács háznál.

Bereczk város tanácsa, 1887, decz. 31-én.

Farkas Ignác,
h. polgármester.

Kovács Antal,
tanácsos.

Magyar iparczikk!

Mig eddig még a pótkávét is a kül-földről vettük, most az elismert jószág

Lenck-kávében

oly kitűnő hazai gyártmányunk van, mely-nek használata máris általános divattá vált.

LENCK-KÁVÉ

kapható minden jobb kereskedésben s a hol a készlet elfogyott volna, a t. közön-ség követelje, mint hazai gyártmányt.

A t. elárúsító urak forduljanak Lenck S. pótkávé-gyárához Sopronban, honnét mintákat rögtön, ingyen és bérmentve kapnak s így rizikó nélkül győződhetnek meg a felől, hogy a **Lenck-kávé** a legjobb eddig ismert pótkávé.

Kolozsvártt a gyár képviselője Kaantz József ur. 1—15

A kézdívásárhelyi takarékpénztár

15-ik évi rendes közgyűlését
1888. évi február 5-én d. u. 2 órakor fogja
az intézeti helyiségben megtartani, miről
a részvényesek tisztelettel értesítettnek.

Kézdí-Vásárhelytt, 1888. január 26-án.

Az igazgatóság.